

Україна: шлях до Європи.

Одвіку Україна належала до Європи. Це природнім чином стосується географії – першого чинника історичної спадщини. Україна є частиною православної Європи – східного полюсу Європейської історії. Ще Київська Русь була інтегрована у загальноєвропейську династичну і торговельну мережу. Ця орієнтація на Центральну, Південну і Західну Європу посилювалася з XIV до XVII ст., коли Україна входила до складу Польсько-Литовського королівства, хоча західні впливи й досягали України з запізненням та слабшали у своєму просуванні на схід.

Тісніший зв'язок із західним полюсом Європи принесла унія частини православних з римо-католицькою церквою, яка в Галичині існує й дотепер. Європейський характер України посилювали численні євреї, які у пізньому середньовіччі та в ранню новітню добу мігрували з Німеччини та Польщі до України, принісши з собою споріднену з німецькою мову їдиш та створивши мережу зв'язків з рештою Європи.

З поділом Польщі Україна також була розділена. Менша частина на Заході – Галичина – відійшла до Австрії, і це ще більше посилило її зв'язок із Центральною Європою. Більша частина України знову опинилася у гравітаційному полі православного східного полюсу Європи, центр якого знаходився на той час у Росії.

Історія страждань під час двох світових війн також пов'язує Україну з рештою Європи. Тому гасло повернення України в Європу є проблемним, адже Україна завжди була в Європі.

Питання набуває іншого сенсу, коли Європу визначати як спільноту цінностей, які сьогодні формують європейські інституції. Проте у цьому випадку поняття Європи буде сумнівним, адже, з одного боку, західні цінності стосуються не тільки Європи, але й Північної Америки, Австралії та інших частин світу. З іншого боку, в Європі європейські цінності зневажалися завжди і всюди, а найвідвертіше – у націонал-соціалістичній Німеччині. Про європеїзацію або вестернізацію України у цьому другому значенні можна

говорити стосовно XVI та першої половини XVII ст., коли через Польщу в Україні поширилися духовні течії та інституції, які можна вважати основою європейських цінностей – право міського самоврядування, становий устрій, гуманізм і релігійна терпимість. Західні цінності в сьогоденні розумінні досягли України в австрійській конституційній державі. Їхні елементи з'явилися і в царській Росії з 1905 по 1917 рр., коли вперше дозволено обирати парламент та провадити публічне політичне життя, а також в Українській Народній Республіці. Комуністична ідеологія, яка запанувала потім, гучно проголошувала цінності, співзвучні з європейськими, але Радянський Союз аж ніяк не належав до західної спільноти цінностей. У цьому сенсі можна говорити про поступове повернення України у Європу тільки після проголошення Незалежності.